

Mottagare

Barn- och utbildningsnämnden

Rapport. Översyn förskoleorganisationen Gotland, Mellersta Gotlands förskoleområde

Förslag till beslut

- Eskelhems förskola avvecklas inför sommarsammanslagningen 2025
- Förvaltningen ges i uppdrag att kontinuerligt se över förskoleorganisationen för att bibehålla budget i balans med nästa återkoppling till nämndens sammanträde i mars 2025.

Sammanfattning

Förvaltningen har på uppdrag av nämnden sammanställt en rapport gällande förskoleorganisationen på Gotland med förslag på organisationsförändringar. Detta utifrån ett prognostiserat kraftigt minskat barnantal på Gotland för åren 2024-2033. Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har föreslagit att Eskelhems förskola avvecklas inför sommarsammanslagningen 2025 på grund av vikande barnantal och behov av anpassning till en budget i balans. En avveckling av förskolan kan påverka Eskelhem grundskolas elevunderlag, då vårdnadshavare kan förändra sina skolvalsmönster. Samtidigt framgår att grundskolans största utmaning är det generellt minskande barnantalet i området, vilket leder till färre elever, minskad budget och konsekvenser för personal och stödfunktioner. För att möta dessa utmaningar föreslås en kontinuerlig översyn av förskoleorganisationen.

Ärendebeskrivning

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har fått i uppdrag av barn- och utbildningsnämnden (BUN § 66, 2024-06-05) att se över förskoleorganisationen och återkomma med förslag till organisationsförändringar utifrån minskat barnantal. Den senaste befolkningsprognosen för åren 2024–2033 visar att barn- och elevtalen minskar kraftigt i det åldersspannet som berör både förskolan och grundskolan på Gotland. Detta påverkar förskoleorganisationen över hela ön och således Region Gotlands olika förskoleområden. Det finns därför ett stort behov av att anpassa förskoleorganisationen till det minskande barnantalet. Förvaltningens rapport om förskoleorganisationen beskriver bland annat nuvarande organisations påverkan utifrån befolkningsprognosen och vilka slutsatser som därav kan göras.

Ärendet återremitteras och förvaltningen gavs i uppdrag att komplettera tjänsteskolan med grundskolans perspektiv. (BUN AU § 122, 2024-11-06)

Grundskolans perspektiv på konsekvenser av beslut om avvecklande av Eskelhem skola.

En avveckling av förskolan i Eskelhem kommer att få konsekvenser för Eskelhem grundskola. Förskolan ligger i direkt anslutning till grundskolan och de flesta vårdnadshavare med barn i förskolan väljer Eskelhem grundskola när det är dags för förskoleklass. Hur de valen kommer att se ut om barnen går på en annan förskola vet vi inte, men många vårdnadshavare vill att deras barn ska få fortsätta att gå i grundskolan med sina kompisar och gör val därefter. Eskelhem grundskola får i dagsläget också ansökningar från vårdnadshavare som har barn på den fristående förskolan Tofflan i Tofta.

Eskelhem grundskola hade i det senaste skolvalet inga sökande från andra skolområden, vidare valde sex elever boende i området bort Eskelhem grundskola.

I den rapport som förskolan tagit fram ser vi ett vikande barnunderlag som inom kort även kommer att påverka antalet elever i Eskelhem grundskola. Även om förskolan finns kvar och alla vårdnadshavare väljer Eskelhem grundskola, samt att alla vårdnadshavare med barn på förskolan Tofflan väljer Eskelhem grundskola så kommer elevantalet på Eskelhem grundskola sjunka successivt.

Med färre elever minskar grundskolans budget. Det påverkar antalet personal som grundskolan har råd att avlöna. Likaså påverkas stödfunktioner, som till exempel barn- och elevhälsa då tilldelning av resurser baseras på antalet elever i aktuell grundskola.

Elevernas sociala utveckling kan påverkas av små klasser genom minskad mångfald och möjligheten att interagera med barn från olika bakgrunder och med olika erfarenheter. Begränsad storlek på klasser kan leda till färre samarbetsmöjligheter och utmaningar med att organisera aktiviteter som kräver större grupper.

För personalen på grundskolan blir arbetslaget mindre. Färre personer får dela på fler arbetsuppgifter vilket ökar arbetsbelastningen för berörd personal. Oavsett om förskolan i Eskelhem avvecklas eller inte så får det svikande barnunderlaget kommande år konsekvenser för Eskelhem grundskolas framtid. Vårdnadshavare som bor i området har valet att välja Eskelhem grundskola även framgent varför en avveckling av förskolan inte är ett hinder för att Eskelhem grundskola ska kunna leva vidare. Därför blir ett vikande elevunderlag även en svårighet för grundskolan och den påverkas inte av om det finns en förskola i direkt anslutning till grundskola eller inte.

Bedömning

Utifrån rapporten om förskoleorganisationen är förslaget att nämnden beslutar att avveckla Eskelhems förskola inför sommarsammanslagning 2025. Förslaget är även att förvaltningen kontinuerligt ser över förskoleorganisationen och att

en första återkoppling till nämnd föreslås ske under våren 2025. För att Förskolan Gotland ska kunna bibehålla sin goda kvalitet, och samtidigt ha en budget i balans utifrån att barnkullarna förändras, så behöver förskoleorganisationen utvärderas, effektivteras och omstruktureras efterhand.

Konsekvenser för Eskelhem grundskola

Avvecklingen kan påverka Eskelhem grundskolas elevunderlag, då förskolan ofta bidrar till att vårdnadshavare väljer grundskolan för förskoleklass. Samtidigt visar prognoser att elevantalet kommer minska oavsett, vilket påverkar grundskolans budget, personal och stödfunktioner. Även om grundskolan kan leva vidare utan en närliggande förskola, förblir ett sviktande elevunderlag en avgörande utmaning.

Beslutsunderlag

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen. Rapport. Förskoleorganisationen Gotland
Förvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-13
Bilaga Barnkonsekvensanalys, Mellersta Gotland
Bilaga Risk- och konsekvensbedömning, Mellersta Gotland
Bilaga Elevantal Eskelhem skola

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör

Lena Gustavsson
Avdelningschef förskolan